

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра економічної теорії

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність – 051 «Економіка»

Освітня програма/спеціалізація – «Бізнес-економіка»

Статус дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2018, 2019

Харків – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка праці та соціально-трудові відносини» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 20 с.

Розробник

Губін Кирил Григорович – доцент кафедри економічної теорії,
кандидат економічних наук, доцент

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної теорії,
докторка економічних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії
(протокол № 10 від 12 червня 2020 р.)

Завідувачка кафедри Л. С. Шевченко

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	6
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	11
5. Теми лекційних і практичних занять.....	12
5.1. Теми лекційних занять.....	12
5.2. Теми практичних занять.....	13
6. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання.....	14
7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	16

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка праці та соціально-трудові відносини» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Бізнес-економіка» підготовки бакалаврів спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,0	Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»	За вибором студента	За вибором студента
Модулів – 3		Рік підготовки: 2-4-й	Рік підготовки: 2-4-й
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність – 051 «Економіка»	семестр	семестр
		3-8-й	3-8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4-6, самостійної роботи студента – 4-5.	Спеціалізація – «Бізнес-економіка»	Лекції	Лекції
		30 год.	6 год.
		Практичні заняття	Практичні заняття
		44 год.	8 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		76 год.	136 год.
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)

Мета навчальної дисципліни – формування системи теоретичних і практичних знань про категорії, закони, закономірності, суперечності, механізми, методи та інструменти економіки праці та соціально-трудових відносин, а також комплексу компетентностей щодо ефективного управління соціально-трудовими відносинами та працею.

Завдання:

- засвоєння категоріально-понятійного апарату, законів, закономірностей та суперечностей економіки праці та соціально-трудових відносин;
- пізнання завдань і принципів економіки праці та соціально-трудових відносин;
- опанування сучасних методів та інструментів управління соціально-трудовими відносинами та працею;
- пізнання механізмів саморегулювання та регулювання соціально-трудових відносин;
- засвоєння економіко-організаційних механізмів управління соціально-трудовими відносинами та працею;
- формування умінь з організації праці та раціоналізації трудових

процесів;

- набуття навичок управління соціально-трудовими відносинами та працею;
- формування умінь з планування та аналізу показників та умов праці;
- формування здатності до свідомого вибору та застосування на практиці моделей і підходів управління соціально-трудовими відносинами та працею.

Пререквізити: «Економічна теорія», «Історія економіки та економічної думки», «Інституціональна економіка», «Макроекономіка», «Економічна політика».

Кореквізити: «Менеджмент».

Постреквізити: «Управління персоналом», «Трудове право», «Охорона праці».

Мова навчання – українська.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

1.	Проаналізувати теоретичні, концептуальні засади економіки праці та соціально-трудових відносин.
2.	Пояснити сутність праці та соціально-трудових відносин.
3.	Сформулювати комплекс заходів, необхідних для забезпечення гідної праці.
4.	Розробити стратегію розвитку соціального партнерства в організації.
5.	Охарактеризувати саморегулювання та регулювання соціально-трудових відносин.
6.	Здійснити організацію праці та раціоналізацію трудових процесів на підприємстві.
7.	Сформулювати у фірмі систему оплати праці, що відповідає характеру, умовам та результатам праці.
8.	Здійснити планування та аналіз показників та умов праці.
9.	Охарактеризувати звітність, консалтинг і аудит у сфері праці.
10.	Висвітлити перспективи розвитку економіки праці та соціально-трудових відносин.

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Бізнес-економіка», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальних компетентностей:

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

СК9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з урахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Програмних результатів навчання:

ПРН6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА РЕГУЛЯТИВНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

Тема 1. Економіка праці та соціально-трудова відносина як напрям наукових досліджень та навчальна дисципліна

Поняття праці, соціально-трудова відносина та економіка праці.

Мета, завдання та предмет навчальної дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносина». Методологія економіки праці та соціально-трудова відносина. Взаємозв'язок «Економіки праці та соціально-трудова відносина» з іншими навчальними дисциплінами.

Проблематика економіки праці та соціально-трудова відносина в класичній та неокласичній політекономії. Дослідження соціально-трудова відносина методами інституційного аналізу. Теорія людського капіталу.

Внесок українських вчених у дослідження економіки праці та соціально-трудова відносина.

Становлення економіки праці як самостійної науки. Сучасний етап досліджень економіки праці та соціально-трудова відносина.

Тема 2. Праця та трудовий потенціал

Сутність праці та її соціально-економічне значення. Функції праці. Роль праці в розвитку людини та суспільства.

Історична еволюція праці. Інтелектуалізація праці. Характер і види праці. Особливості сучасних видів праці та зайнятості.

Якість робочої сили. Поняття, завдання та складові управління працею.

Населення як демоекономічна категорія. Показники чисельності та складу населення. Соціально-економічна структура населення та його територіальне розміщення. Відтворення населення. Природний і механічний

рух населення.

Сутність, кількісні та якісні характеристики трудового потенціалу. Формування та використання трудового потенціалу суспільства. Розвиток трудового потенціалу України.

Тема 3. Людський капітал та людський розвиток

Сутність та структура людського капіталу. Специфіка людського капіталу. Інвестиції в людський капітал. Вигоди та витрати, пов'язані з інвестиціями у розвиток людини. Економічна та соціальна ефективність інвестування у людський капітал.

Концепція людського розвитку. Індекс людського розвитку. Взаємозв'язок головних індикаторів людського розвитку. Показники людського розвитку в Україні. Безпека людського розвитку.

Роль і особливості впливу освіти на формування та розвиток інтелектуального капіталу. Охорона здоров'я і відтворення людського капіталу.

Зміст та основні елементи рівня та якості життя працівників та їх сімей. Показники рівня та якості життя. Підвищення рівня та якості життя працівників та їх сімей в Україні. Проблема бідності та шляхи її розв'язання.

Концепція гідної праці. Проблеми та перспективи забезпечення гідної праці в Україні.

Тема 4. Соціально-трудова відносина та соціальне партнерство

Сутність соціально-трудова відносин. Історична еволюція та сучасне становище соціально-трудова відносин. Особливості соціально-трудова відносин в Україні.

Система соціально-трудова відносин. Види, типи та рівні соціально-трудова відносин. Сторони та суб'єкти соціально-трудова відносин. Наймані працівники та їх представницькі органи. Роботодавці та їх об'єднання. Державні органи.

Зміст соціального партнерства. Історична еволюція та сучасне становище соціального партнерства. Специфічні риси та перспективи розвитку соціального партнерства в Україні.

Форми соціального партнерства. Способи та методи узгодження інтересів соціальних партнерів.

Нові проблеми та тенденції розвитку соціально-трудова відносин та соціального партнерства.

Тема 5. Саморегулювання та регулювання соціально-трудова відносин

Саморегулювання соціально-трудова відносин в ринковій економіці. Зміст та функції ринку праці. Елементи та суб'єкти ринку праці. Кон'юнктура ринку праці. Види й моделі ринку праці. Механізм функціонування ринку праці. Інфраструктура ринку праці.

Особливості регулювання соціально-трудова відносин за умов

ринкової економіки. Зміст та напрями регулювання відносин між працею та капіталом. Регулювання відносин між працею та капіталом на основі соціального діалогу.

Сутність та завдання державного регулювання соціально-трудова відносин. Методи та інструменти державного регулювання соціально-трудова відносин.

Зміст та цілі державної соціальної політики. Протиріччя соціальної політики. Головні напрями соціальної політики держави. Проблеми та недоліки соціальної політики в Україні.

Поняття та види зайнятості та безробіття. Регулювання ринку праці, зайнятості та безробіття. Методи та інструменти державного регулювання зайнятості.

Міжнародне регулювання соціально-трудова відносин. Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток соціально-трудова відносин. Методи роботи Міжнародної організації праці. Програми регулювання соціально-трудова відносин у міжнародній практиці.

Модуль 2. СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ В ПРОЦЕСІ ПРАЦІ ТА З ПРИВОДУ ЇЇ ВИНАГОРОДИ

Тема 6. Кількісні та якісні характеристики праці та її продуктивність

Сутність та фактори важкості праці. Оцінка важкості праці. Поняття та показники напруженості праці. Визначення рівня напруженості праці.

Зміст та ознаки складності праці. Методи визначення складності праці. Сутність та фактори інтенсивності праці. Оцінка інтенсивності праці. Способи підвищення інтенсивності праці.

Поняття та складові якості праці. Показники якості праці та зайнятості. Вимірники гідної праці.

Сутність ефективності та продуктивності праці. Показники та методи вимірювання продуктивності праці.

Фактори та умови підвищення (та зниження) продуктивності праці. Класифікація факторів продуктивності праці. Резерви підвищення продуктивності праці та їх класифікація.

Тема 7. Організація праці та раціоналізація трудових процесів

Сутність, принципи та завдання організації праці. Процес організації праці на підприємстві та його складові.

Аналіз організації праці на підприємстві. Заходи з вдосконалення організації праці та їх ефективність.

Трудовий процес і його елементи. Зміст і завдання раціоналізації трудових процесів.

Сутність нормування праці. Трудові нормативи й мікроелементне нормування. Нормативні матеріали для нормування праці. Норми витрат праці та їх класифікація.

Аналіз трудових процесів та його складові. Впровадження

оптимального трудового процесу.

Тема 8. Оплата праці та її організація

Сутність винагороди за працю. Види та форми оплати праці та їх еволюція. Витрати на робочу силу та їх склад.

Сутність та функції заробітної плати. Структура заробітної плати. Засади організації заробітної плати на підприємстві.

Тарифне нормування зарплати. Основні елементи тарифної системи оплати праці. Проектування основної заробітної плати.

Форми та системи оплати праці. Особливості погодинної та відрядної оплати праці. Безтарифна система оплати праці. Індивідуалізована оплата праці.

Організація системи доплат, надбавок та премій. Формування та доведення до співробітників підстав додаткових виплат.

Тема 9. Формування та регулювання доходів населення

Сутність та головні елементи системи формування доходів населення. Основне протиріччя системи формування доходів. Історична еволюція та сучасний етап розвитку системи формування доходів.

Ринкові основи формування заробітної плати. Довгострокові чинники рівня оплати праці та вплив ринкової кон'юнктури. Сутність та причини диференціації оплати праці. Види та показники диференціації заробітної плати. Оптимальний рівень диференціації зарплат.

Організаційно-економічний механізм формування та регулювання зарплати: сутність та головні складові.

Вплив на формування та регулювання доходів населення інститутів громадянського суспільства. Діяльність профспілок як фактор формування та регулювання заробітної плати. Вплив організацій роботодавців на рівень та структуру зарплат.

Роль державних органів у формуванні та регулюванні доходів населення. Сутність та головні складові державного регулювання доходів. Методи та інструменти регулювання оплати праці державою.

Головні шляхи підвищення рівня зарплат в Україні. Проблема надмірної диференціації оплати праці в Україні та її розв'язання.

Модуль 3. ПЛАНУВАННЯ, АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СФЕРИ ПРАЦІ

Тема 10. Планування та аналіз показників та умов праці

Сутність та завдання планування та аналізу трудових показників.

Планування та аналіз забезпеченості підприємства персоналом. Планування та аналіз продуктивності праці. Планування та аналіз трудомісткості виробничої програми.

Планування та аналіз використання робочого часу. Планування та аналіз заробітної плати.

Зміст та завдання моніторингу соціально-трудової сфери. Головні елементи системи моніторингу соціально-трудової сфери.

Проведення моніторингу соціально-трудової сфери та аналіз його результатів. Планування розвитку соціально-трудової сфери.

Тема 11. Звітність, консалтинг і аудит у сфері праці

Інформаційне забезпечення в соціально-трудовій сфері. Зміст та організація статистичної звітності з праці. Адміністративна статистика та звітність підприємств із питань праці.

Сутність та завдання аудиту персоналу. Головні види аудиту персоналу. Процедури та механізми проведення аудиту персоналу.

Сутність та завдання соціального аудиту підприємства. Класифікація соціального аудиту. Процедура проведення соціального аудиту.

Зміст та завдання консалтингу у сфері економіки праці та соціально-трудових відносин. Головні види консалтингових послуг у сфері праці.

Використання аудиту та контролінгу для вдосконалення соціально-трудових відносин та підвищення ефективності праці.

Тема 12. Перспективи розвитку економіки праці та соціально-трудових відносин

Пов'язані з працею суперечності та можливості їх розв'язання в розвинених країнах та в Україні.

Тенденції розвитку механізмів саморегулювання соціально-трудової сфери та оплати праці. Об'єктивні причини та можливі наслідки обмеження ринкового саморегулювання.

Перспективи регулювання сфери праці та соціально-трудових відносин інститутами громадянського суспільства та профспілками. Нові можливості та загрози для самоорганізації та вільного асоціювання працівників.

Перспективи регулювання праці та соціально-трудових відносин організаціями роботодавців. Тенденції розвитку олігархії. Прихована олігархія. Розвиток регулювання соціально-трудових відносин транснаціональними корпораціями.

Тенденції розвитку державного регулювання сфери праці та соціально-трудових відносин. Узгодження суперечливих інтересів в контексті глобальних проблем сучасності.

Перспективи міжнародного регулювання праці та соціально-трудових відносин. Два основні сценарії розвитку наднаціональних регуляторних органів та структур.

4. Обсяг і структура навчальної дисципліни

Тема навчальної дисципліни	Обсяг у годинах							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		Л	ПЗ	СРС		Л	ПЗ	СРС
Модуль 1. Теоретико-методологічні та регулятивні основи економіки праці та соціально-трудових відносин.								
1. Економіка праці та соціально-трудові відносини як напрям наукових досліджень та навчальна дисципліна.	10	2	2	6	10	2		8
2. Праця та трудовий потенціал.	12	2	4	6	12			12
3. Людський капітал та людський розвиток.	12	2	4	6	12			12
4. Соціально-трудові відносини та соціальне партнерство.	12	2	4	6	12		2	10
5. Саморегулювання та регулювання соціально-трудових відносин.	14	4	4	6	14		2	12
<i>Разом</i>	<i>60</i>	<i>12</i>	<i>18</i>	<i>30</i>	<i>60</i>	<i>2</i>	<i>4</i>	<i>54</i>
Модуль 2. Соціально-трудові відносини в процесі праці та з приводу її винагороди.								
6. Кількісні та якісні характеристики праці та її продуктивність.	14	2	4	8	14			14
7. Організація праці та раціоналізація трудових процесів.	10	2	2	6	10			10
8. Оплата праці та її організація.	12	2	4	6	12		2	10
9. Формування та регулювання доходів населення.	14	4	4	6	14	2		12
<i>Разом</i>	<i>50</i>	<i>10</i>	<i>14</i>	<i>26</i>	<i>50</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>46</i>
Модуль 3. Планування, аналіз та перспективи розвитку сфери праці.								
10. Планування та аналіз показників та умов праці.	12	2	4	6	12			12
11. Звітність, консалтинг і аудит у сфері праці.	12	2	4	6	12		2	10
12. Перспективи розвитку економіки праці та соціально-трудових відносин.	16	4	4	8	16	2		14
<i>Разом</i>	<i>40</i>	<i>8</i>	<i>12</i>	<i>20</i>	<i>40</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>36</i>
Усього годин / кредитів ECTS	150 / 5,0	30	44	76	150 / 5,0	6	8	136

5. Теми лекційних і практичних занять

5.1. Теми лекційних занять

Теми навчальної дисципліни	Теми лекцій	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Теоретико-методологічні та регулятивні основи економіки праці та соціально-трудова відносин.			
1. Економіка праці та соціально-трудова відносини як напрям наукових досліджень та навчальна дисципліна.	1. Економіка праці та соціально-трудова відносини як напрям наукових досліджень та навчальна дисципліна.	2	2
2. Праця та трудовий потенціал.	2. Праця та трудовий потенціал.	2	
3. Людський капітал та людський розвиток.	3. Людський капітал та людський розвиток.	2	
4. Соціально-трудова відносини та соціальне партнерство.	4. Соціально-трудова відносини та соціальне партнерство.	2	
5. Саморегулювання та регулювання соціально-трудова відносин.	5.1. Саморегулювання соціально-трудова відносин. Соціальний діалог між працею та капіталом.	2	
	5.2. Державне та міжнародне регулювання соціально-трудова відносин.	2	
Модуль 2. Соціально-трудова відносини в процесі праці та з приводу її винагороди.			
6. Кількісні та якісні характеристики праці та її продуктивність.	6. Кількісні та якісні характеристики праці та її продуктивність.	2	
7. Організація праці та раціоналізація трудових процесів.	7. Організація праці та раціоналізація трудових процесів.	2	
8. Оплата праці та її організація.	8. Оплата праці та її організація.	2	
9. Формування та регулювання доходів населення.	9.1. Система формування доходів населення. Саморегулювання заробітної плати.	2	2
	9.2. Регулювання доходів населення.	2	
Модуль 3. Планування, аналіз та перспективи розвитку сфери праці.			
10. Планування та аналіз показників та умов праці.	10. Планування та аналіз показників та умов праці.	2	
11. Звітність, консалтинг і аудит у сфері праці.	11. Звітність, консалтинг і аудит у сфері праці.	2	
12. Перспективи розвитку економіки праці та соціально-трудова відносин.	12.1. Суперечності праці. Перспективи саморегулювання та громадського регулювання соціально-трудова сфери та оплати праці.	2	2
	12.2. Перспективи державного та міжнародного регулювання праці та соціально-трудова відносин.	2	
<i>Усього</i>		<i>30</i>	<i>6</i>

5.2. Теми практичних занять

Теми навчальної дисципліни	Теми практичних занять	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Теоретико-методологічні та регулятивні основи економіки праці та соціально-трудових відносин.			
1. Економіка праці та соціально-трудові відносини як напрям наукових досліджень та навчальна дисципліна.	1. Економіка праці та соціально-трудові відносини як напрям наукових досліджень та навчальна дисципліна.	2	
2. Праця та трудовий потенціал.	2.1. Історична еволюція та сучасний зміст праці.	2	
	2.2. Населення та трудовий потенціал.	2	
3. Людський капітал та людський розвиток.	3.1. Людський капітал.	2	
	3.2. Людський розвиток та гідна праця.	2	
4. Соціально-трудові відносини та соціальне партнерство.	4.1. Соціально-трудові відносини.	2	2
	4.2. Соціальне партнерство.	2	
5. Саморегулювання та регулювання соціально-трудових відносин.	5.1. Саморегулювання соціально-трудових відносин. Соціальний діалог між працею та капіталом.	2	2
	5.2. Державне та міжнародне регулювання соціально-трудових відносин.	2	
Модуль 2. Соціально-трудові відносини в процесі праці та з приводу її винагороди.			
6. Кількісні та якісні характеристики праці та її продуктивність.	6. Кількісні та якісні характеристики праці та її продуктивність.	2	
	Колоквіум.	2	
7. Організація праці та раціоналізація трудових процесів.	7. Організація праці та раціоналізація трудових процесів.	2	
8. Оплата праці та її організація.	8.1. Оплата праці.	2	2
	8.2. Організація оплати праці.	2	
9. Формування та регулювання доходів населення.	9.1. Система формування доходів населення. Саморегулювання заробітної плати.	2	
	9.2. Регулювання доходів населення.	2	
Модуль 3. Планування, аналіз та перспективи розвитку сфери праці.			
10. Планування та аналіз показників та умов праці.	10.1. Планування та аналіз трудових показників.	2	
	10.2. Планування та аналіз умов праці.	2	
11. Звітність, консалтинг і аудит у сфері праці.	11.1. Звітність і аудит у сфері праці.	2	2
	11.2. Консалтинг у сфері економіки праці та соціально-трудових відносин.	2	

12. Перспективи розвитку економіки праці та соціально-трудоуних відносин.	12. Перспективи розвитку економіки праці та соціально-трудоуних відносин.	2	
	Колоквіум.	2	
<i>Усього</i>		44	8

6. *Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання*

Для оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Економіка праці та соціально-трудоуні відносини» проводиться поточний та підсумковий контроль. Оцінювання здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Складовими *поточного контролю* знань студентів є:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях. Проводиться із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист реферату за ініціативи студента, peer review, контрольна робота.

За підсумками практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирьохбальною шкалою (0, 3, 4, 5). За результатами практичних занять із кожного з трьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів та помножується на 3. Максимальна оцінка за результатами контролю знань за кожен з трьох модулів становить 15 балів;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни у формі колоквіумів. Студенти складають два колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 25 балів.

Також студенти мають виконати завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 5.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів є залік, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якої студент отримує залік, становить 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Поточний контроль					Самостійна робота студентів	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття			Колоквіуми			
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2		
max 15	max 15	max 15	max 25	max 25	max 5	max 100

Критерії оцінювання з навчальної дисципліни «Економіка праці та соціально-трудоуні відносини»

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 25	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	23	Результати опрацювання матеріалу високі, але є незначна кількість несуттєвих помилок.
	20	Добре засвоєння матеріалу з тем, але наявні окремі помилки.
	18	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	15	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Max 5	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження; вільне володіння матеріалом; вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	4	У роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу; теоретичні поняття недостатньо підкріплені фактичними даними. Студент добре володіє матеріалом.
	3	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент непогано володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	2	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево; висновки не віддзеркалюють основний зміст роботи або не мають самостійного характеру. Студент слабо володіє матеріалом дослідження.
	1	Основні положення теми висвітлено поверхнево, із значною кількістю помилок; теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків. Студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносини» виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	Не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

7.1. Література

Основна література

Шевченко Л. С., Гриценко О. А., Губін К. Г. та ін. Соціальна держава: досвід політико-економічного аналізу: моногр. / за ред. Л. С. Шевченко. Харків: «Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2012. 275 с. Депоновано у ДНТБ України 23.04.12, № 12-Ук2012. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/4596> (дата звернення: 02.06.2020).

Економіка праці і соціально-трудова відносини: навч.-наоч. посіб. / за наук. ред. А. Г. Бабенка. Дніпропетровськ: Дніпропетровська державна фінансова академія, 2011. 268 с. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/2264> (дата звернення: 02.06.2020).

Калина А. В. Економіка праці та соціально-трудова відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. 498 с. URL: http://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/menedzhment-organizaci/ekonomika_praci_ta_socialno_-_trudovi_vidnosini.html (дата звернення: 02.06.2020).

Колот А. М., Грішнова О. А., Герасименко О. О. та ін. Економіка праці та соціально-трудова відносини: підруч. / за наук. ред. А. М. Колота. Київ: КНЕУ, 2009. 711 с. URL: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/21137> (дата звернення: 01.06.2020).

Назарова Г. В., Агавердієва Х. Ф., Аграмакова Н. В. та ін. Економіка

праці: навч. посіб. / за заг. ред. Г. В. Назарової. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 330 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22471> (дата звернення: 01.06.2020).

Додаткова література

Губин К. Г. Возможности повышения уровня социальной безопасности за счёт совершенствования регулирования доходов населения в Украине. *Економіка і регіон: Наук. вісник ПНТУ ім. Ю. Кондратюка*. 2009. Вип. 2 (21). С. 67-71.

Губин К. Г. Рыночная система регулирования доходов населения: субъекты и основные составляющие. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Економічна серія*. 2006. № 719. С. 26-32.

Губин К. Г. Случайная и систематическая эксплуатация в Украине. *Бизнес Информ*. 2009. №9 (371). С. 56-62.

Губин К. Г. Способ формирования доходов: исследование эволюции. *Социальная экономика*. 2006. № 1-2. С. 169-174.

Губін К. Г. Еволюція умов людського розвитку за різних систем формування доходів. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія: Економічна теорія та право*. 2011. № 3 (6). С. 67-74. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/2011/03/11/еволюція-умов-людського-розвитку-за-р/> (дата звернення: 02.06.2020).

Губін К. Г. Напрями розбудови соціально-ринкової системи формування доходів в Україні. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Економічна теорія та право. 2012. № 3 (10). С. 45-56. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/2012/06/01/напрямки-розбудови-соціально-ринков/> (дата звернення: 02.06.2020).

Губін К. Г. Порівняльний аналіз умов людського розвитку за соціально-ринкової та за української систем формування доходів. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Економічна теорія та право. 2011. № 4 (7). С. 15-26. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/2011/05/05/порівняльний-аналіз-умов-людського-р/> (дата звернення: 03.06.2020).

Губін К. Г. Протидія експлуатації в Україні: з чим і як боротися. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія: Економічна теорія та право*. 2010. №1. С. 52-63. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/2010/03/05/протидія-експлуатації-в-україні-з-чим/> (дата звернення: 03.06.2020).

Губін К. Г. Реалізація конституційних прав у системі формування доходів в Україні. *Правова економіка: науково-теоретичні проблеми формування, розвитку та інституційної побудови*: моногр. / за ред. Л. С. Шевченко. Харків, 2017. Розд. 5. С. 123-149. Депоновано в ДНТБ України (свідоцтво про депонування № 65н-РІД/Ук-2017 від 17.10.2017 р.).

Губін К. Г. Розбудова соціально-ринкової системи формування доходів як основи безпеки людського розвитку. *Безпека людського розвитку в правовій, соціальній державі*: моногр. / за ред. Л. С. Шевченко. Харків, 2013.

Розділ 6. С. 295-348. Депоновано у ДНТБ України 24.09.2013, №43-Ук2013.
URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/4595> (дата звернення: 01.06.2020).

Губін К. Г. Система формування доходів населення в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Економічна теорія та право. 2013. № 4 (15). С. 105-117.
URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/2013/10/12/система-формування-доходів-населення/> (дата звернення: 01.06.2020).

Губін К. Г. Системні засади нерівності доходів населення в Україні та шляхи їх подолання. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Економічна теорія та право. 2014. № 3 (18). С. 45-58.
URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/2014/05/22/системні-засади-нерівності-доходів-н/> (дата звернення: 02.06.2020).

Губін К. Г. Соціально-ринковий етап розвитку системи формування доходів населення. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Економічна теорія та право. 2012. № 1 (8). С. 97-108. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/2011/12/14/соціально-ринковий-етап-розвитку-сис/> (дата звернення: 01.06.2020).

Губін К. Г. Умови людського розвитку за української системи формування доходів. *Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського*. Серія: Економічні науки. 2011. № 4 (52). С. 10-17.

Економіка підприємства: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2011. 208 с.
URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2011/0019.pdf (дата звернення: 08.06.2020).

Національна економіка: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2011. 182 с.

Шевченко Л. С., Гриценко О. А., Камінська Т. М. та ін. Нематеріальна економіка: управління формуванням і використанням інтелектуального капіталу: моногр. / за ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2014. 404 с.
URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/12375> (дата звернення: 02.06.2020).

Шевченко Л. С., Гриценко О. А., Камінська Т. М. та ін. Основи економічної теорії у структурно-логічних схемах: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид., змін. та допов. Харків: Право, 2013. 136 с.

Шевченко Л. С., Гриценко О. А., Макуха С. М. та ін. Безпека людського розвитку: економіко-теоретичний аналіз: моногр. / за ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2010. 448 с.

Шевченко Л. С., Гриценко О. А., Макуха С. М. та ін. Економічна безпека держави: сутність та напрями формування: моногр. / за ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2009. 312 с.

Шевченко Л. С., Гриценко О. А., Марченко О. С. та ін. Економічна

теорія: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид. Харків: Право, 2019. 268 с.

Ким М. Н. Экономика труда и социально-трудовые отношения: учеб. пособие. Харьков: Точка, 2015. 307 с.

Комарницький І. М., Комарницька Г. О. Економіка праці та соціально-трудові відносини: підруч. Хмельницький: Цюпак, 2016. 423 с.

Олійник Т. І., Пахуча Е. В. Економіка праці і соціально-трудові відносини: навч. посіб. Харків: Друкарня Мадрид, 2019. 279 с.

7.2. Інтернет-ресурси

Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL: <http://rada.gov.ua> (дата звернення: 11.06.2020).

Інтернет-портал «Мережа аналітичних центрів України». URL: <http://www.intellect.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Інтернет-портал для управлінців Management.com.ua. URL: <http://www.management.com.ua> (дата звернення: 10.06.2020).

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.me.gov.ua> (дата звернення: 10.06.2020).

Національний банк України: офіційне Інтернет-представництво. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 10.06.2020).

Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 10.06.2020).

Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua> (дата звернення: 11.06.2020).

Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua> (дата звернення: 10.06.2020).

Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення: 11.06.2020).

Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua> (дата звернення: 10.06.2020).

Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 10.06.2020).

Сайт збірника наукових праць «Економічна теорія та право». URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua> (дата звернення: 11.06.2020).

Сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua> (дата звернення: 10.06.2020).

Сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://economyukr.org.ua> (дата звернення: 10.06.2020).

Урядовий портал: єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Website of the International Monetary Fund (IMF).

URL: <https://www.imf.org/external/> (дата звернення: 12.06.2020).

Website of the World Bank. URL: <https://www.worldbank.org> (дата звернення: 10.06.2020).

Website of the World Trade Organization. URL: <https://www.wto.org> (дата звернення: 12.06.2020).

7.3. СЕНМК.

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри економічної теорії.

URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=149:kafedra-ekonomichnoi-teorii&Itemid=151.

7.4. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Передплачено доступ до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).